Elke van Cassel
A Cold War Magazine of Causes
A Critical History of The Reporter, 1949-1968
[eigen beheer: e.vancassel@tiscali.nl], 573 blz.

CULTURELE PROPAGANDA

■ Steeds meer komen we erachter dat de politieke vijandschap tussen communisme en kapitalisme, de zogenaamde Koude Oorlog, werd uitgevochten met culturele middelen. En niet in Rusland of Amerika, maar in Europa. In 1999 publiceerde *Frances Stonor Saunders*, de Engelse filmproducer, *Who paid the Piper. The CIA and the cultural Cold War*, een prachtig boek waarin uit de doeken wordt gedaan hoe de CIA in Europa intellectuele tijdschriften financierde in de strijd tegen het communisme.
Niet zomaar wat titels, maar tijdschriften die in hoog cultureel en journalistiek aanzien stonden: *Der Monat* in Duitsland, *Preuves* in Frankrijk en *Encounter* in Engeland.
In de Verenigde Staten had je ook tal van dit soort verbloemde uitgaven, gefinancierd door het Congress for Cultural Freedom of ermee verwante organisaties. Maar er waren ook anticommunistische journalistieke initiatieven met open vizier.

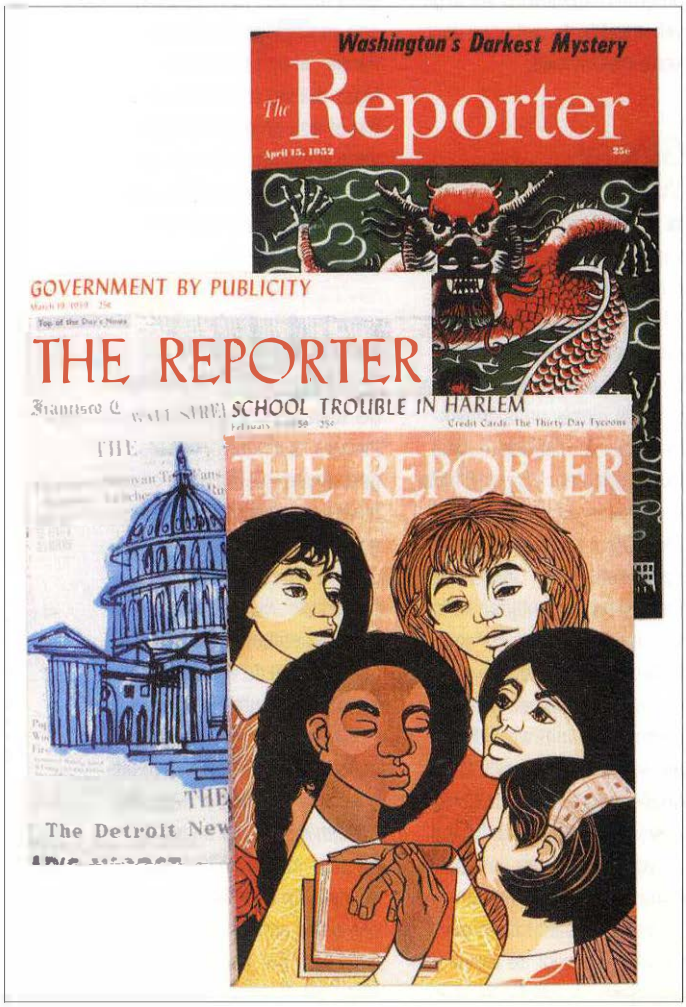

In 1949 begon de Italiaanse immigrant *Max Ascoli* met zijn tweewekelijkse tijdschrift *The Reporter*. Dwars tegen de heersende tijdgeest van rabiaat anticommunisme in viel Ascoli de heksenjacht van *Joe McCarthy* aan en zorgde ervoor dat The Reporter gedurende de conformistische jaren vijftig de vooroorlogse Amerikaanse traditie van onderzoeksjournalistiek overeind hield. Niet dat het blad anti-Amerikaans was, integendeel zelfs, maar kennelijk had de redactie zoveel vertrouwen in een liberale houding, dat alle journalistieke regels van transparantie en vrije nieuwsgaring hoog in het vaandel werden geschreven.
Een keur van gezaghebbende medewerkers zorgde er in korte tijd voor dat The Reporter aan een betaalde oplage van 200.000 exemplaren kwam. De Nijmeegse historica *Elke van Cassel* heeft onlangs haar proefschrift gepubliceerd over de geschiedenis en de invloed van The Reporter. Vreemd genoeg is dit blad, waaraan Isaac Deutscher, John Kenneth Galbraith, Arthur Schlesinger, George Steiner, Vladimir Nabokov, Gore Vidal en vele andere beroemdheden meewerkten, altijd een beetje over het hoofd gezien in de persgeschiedenis. Waarschijnlijk omdat er altijd een tijdschrift in de buurt was dat nog meer status had: *The New Yorker*.

Van Cassel besteedt veel aandacht aan journalistieke mores en aan propagandamechanismen. Bladen als The Reporter, zo legt ze uit, vielen niet onder de categorie media die de zogenaamde Amerikaanse objectiviteit nastreefden, nee door ideeënuitwisseling was er de ambitie een rol te spelen in de publieke opinie, altijd met het doel het Amerikaanse liberalisme te verdedigen. En dat heeft het ook zeker gedaan. Waarschijnlijk is de verdediging van de Amerikaanse politiek in al zijn uitwassen de reden geweest dat het blad in de jaren zestig steeds impopulairder werd, door hardnekkig achter Lyndon Johnson te blijven staan en de oorlog in Vietnam.
Van Cassel is de eerste onderzoeker die de archieven van The Reporter heeft bestudeerd en dat levert veel interessant materiaal op over de Italiaanse oprichter en zijn ervaringen voordat hij zijn blad in het leven riep. In een noot schrijft Van Cassel dat er een biografie in de maak was, maar dat de biograaf in 2002 is overleden. Nu is het te hopen dat Van Cassel dit karwei afmaakt, want ze heeft met deze wat vergeten geschiedenis van The Reporter laten zien dat ze een degelijk onderzoeker is die bovendien een vlotte pen heeft.

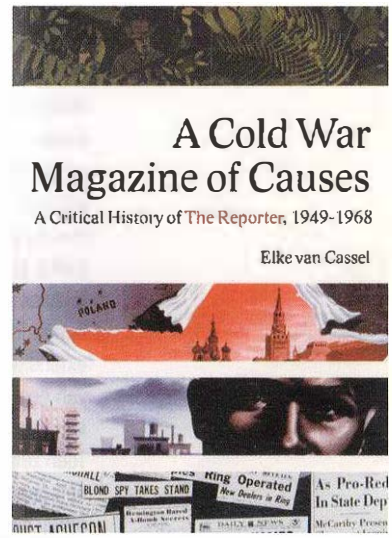

Mediafacts 10(2007)4